

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Științe Umaniste
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Filosofie Medievală						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Anton Adămuț						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. univ. dr. Anton Adămuț						
2.4 An de studiu	II	2.5 Semestru	I	2.6 Tip de evaluare	M	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	58	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					36
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					10
Examinări					6
Alte activități.....					0
3.7 Total ore studiu individual					94
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Număr de credite					6

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">• Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei medievale:• presupuziții, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici• Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și ale filosofiei medievale în special• Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme• Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane• Producerea/ proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice medievale• Mediarea interumană și interculturală prin identificarea, analiza și soluționarea unor probleme interumane și interculturale
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none">• Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente• Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice• Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	<ol style="list-style-type: none">1. Prezentarea temelor comune filosofiei antice și medievale2. Evidențierea elementelor noi din filosofiei medievale
7.2. Obiectivele specifice	Relevarea specificului filosofiei medievale

8. Conținut cursuri propuse

8.1	Teme de curs propuse/orientative	Metode de predare	Observații
1	Filosofie antică și creștinism – cazul Parmenide (cele trei obiecții)	Expunere, conversația euristică	Este foarte posibil ca la unele întâlniri tematica să nu corespundă din varii motive: o apariție recentă, un eveniment anume care merită comentat etc. Firește, toate acestea în măsura în care au legătură cu tematica anunțată.
2	Filosofie antică și creștinism – proverbe, înțelepciune și grade de adevăr (mitul peșterii)	Expunere, conversația euristică	

	Filosofie antică și creștinism – problema metodei (metoda socratică vs metoda critică). Individ-cetățean-persoană (cazul Hegel)	Expunere, conversația euristică	
1.	Filosofia medievală - temele, periodizarea. De la Socrate la Isus și Ahasverus – pelerinul (iubire și respect)	Expunere, conversația euristică	
2.	Neoplatonism și creștinism – problema cosmologică	Expunere, conversația euristică	
3.	Problema teodiceii în filosofia medievală	Expunerea, conversația euristică	
4.	Problema răului la Sfântul Augustin	Expunerea, interpretare de text	
5.	Despre mistică, cunoaștere și ignoranță	Expunerea, interpretare de text	
6.	Sfântul Anselm și argumentul ontologic – posteritatea argumentului	Expunerea, interpretare de text	
7.	Sfântul Toma și sinteza tomistă – forme temporale și peratologie	Expunerea, interpretare de text	
8.	Sfântul Toma și sinteza tomistă – argumentele existenței lui Dumnezeu și Aristotel	Expunerea, interpretare de text	
9.	Predestinare și destin (cazul Albert cel Mare)	Expunerea, interpretare de text	
10.	Diviziunea naturii la Eriugena	Expunerea, interpretare de text	
11.	Cearța universalilor	Expunerea, interpretare de text	
12.	Problema Timpului la Augustin	Expunerea, interpretare de text	
13.	<i>Pedagogul</i> lui Clement vs <i>De magistro</i> al lui Augustin	Expunerea, interpretare de text	
14.	Socrate și Isus. Analiză comparată		
15.	Despre infern și avatarii lui		
8.2	Teme de seminar propuse/orientative	Metode de predare	Observații
1.	Seminar introductiv - tematica, bibliografia	Discuția, interpretarea de text	Fiecare student trebuie să susțină public două

			referate, unul pentru curs, altul la seminar.
2.	Neoplatonism și creștinism (Plotin, <i>Eneade</i>)	Discuția, interpretarea de text	
3.	Neoplatonism și creștinism (Origen, <i>Despre principii</i>)	Discuția, interpretarea de text	
4.	Augustin (<i>Confesiuni</i>) –memorie și temporalitate	Discuția, interpretarea de text	
5.	Augustin (<i>De libero arbitrio, De magistro</i>)	Discuția, interpretarea de text	
6.	Dionisie Areopagitul (<i>Teologia mistică</i>)	Discuția, interpretarea de text	
7.	Dionisie Areopagitul (despre conceptul ierarhiei)	Discuția, interpretarea de text	
8.	Toma din Aquino (<i>Summa theologica</i> și raportul rațiune-credință la Toma)	Discuția, interpretarea de text	
9.	Tertulian: Filosofie și teologie în <i>Despre prescripția împotriva ereticilor</i>	Discuția, interpretarea de text	
10.	<i>Regulile Sfântului Vasile cel Mare</i>	Discuția, interpretarea de text	
11.	Maxim Mărturisitorul (<i>Capete despre dragoste, Liber asceticus</i>)	Discuția, interpretarea de text	
12.	Bonaventura (<i>Itinerarium mentis in Deum</i>)	Discuția, interpretarea de text	
13.	Libertate și liber arbitru la Sf. Augustin	Discuția, interpretarea de text	
14.	Eternitate și temporalitate în filosofia antică și medievală	Discuția, interpretarea de text	
15.	Teologie și imaginație științifică în Evul Mediu	Discuția, interpretarea de text	
16.	Concepția lui Dionisie Areopagitul despre îngeri	Discuția, interpretarea de text	

Bibliografie curs + seminar

1. E. Gilson, *Filosofia în Evul Mediu*, Editura Humanits, București, 1995
2. Idem, *Tomismul*, Editura Humanitas, București, 2002
3. Idem, *Dumnezeu și filosofia*, Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2005
4. Idem, *Introducere în filosofia creștină*, Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2006
5. Claudio Moreschini, *Istoria filosofiei patristice*, traducere de Alexandra Cheșcu, Mihai-Silviu Chirilă și Doina Cernica, Editura Polirom, Iasi, 2009
6. Michel Henry, *Eu sunt Adevărul. Pentru o filosofie a creștinismului*, Editura Deisis, Sibiu, 2007
7. Dionisie Areopagitul, *Opere*, Editura Paideia, București, 1996
8. Louth, Andrew, *Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, Editura Deisis, Sibiu, 2002
9. Louth, Andrew, *Dionisie Areopagitul. O introducere*, Editura Deisis, Sibiu, 1997
10. Christos Yannaras, *Heidegger și Areopagitul*, București, Editura Anastasia, 1996
11. Coman, Ioan G., *Patrologie*, vol. I-III, EIBMBOR, București, 1984, 1985, 1988
12. I.G. Coman, *Probleme de literatură și filosofie patristică*, EIBMBOR, București, 1995

13. Alain de Libera, *Gândirea Evului Mediu*, Editura Amarcord, Timișoara, 2000
14. Alain de Libera, *Cearta universalilor. De la Platon la sfârșitul Evului Mediu*, Editura Amarcord, Timișoara, 1998
15. Jaroslav Pelikan, *Tradiția creștină*, vol. I-VI, Editura Polirom, 2004-2007
16. Frederick Copleston, *Filosofie Medievală*, vol. II, Editura ALL, București, 2009
17. Platon, *Opere*, vol. I-VII, Editura Științifică, București, 1974-1993
18. Albert cel Mare, *Despre destin*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001
19. Toma din Aquino, *Summa Theologiae*, Editura Polirom, Iași, 2009 / vol. III, 2016
20. Toma din Aquino, *De magistro*, Editura Humanitas, București, 1997
21. Wilhelm Danca. *Logică filosofică. Aristotel și Toma de Aquino*. Editura Polirom, Iași, 2002
22. Battista Mondin, *Sistemul filozofic al lui Toma d'Aquino. Pentru o lectură actuală a filosofiei tomiste*, Târgu-Lăpuș, 2006
23. M.D.Chenu, *Toma d'Aquino*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998
24. Ockham, William, *Despre universalii*, Editura Polirom, Iași, 2004
25. Abélard, *Despre universalii*, Polirom, Iași, 2006
26. Anton Adămuț, *Filosofie și Teologie la Sfântul Augustin*, Editura Academiei, București, 2009
27. Anton Adămuț, *Filosofie medievală*, Suport de curs, Editura Universității „Al.I. Cuza”, Iași, 2002
28. Colin Brown, *Filosofia și credința creștină*, Editura „Cartea Creștină”, Oradea, 2000
29. Funkenstein, Amos, *Teologie și imaginație științifică*, Editura Humanitas, București, 1998
30. G.W. Leibniz, *Eseuri de teodicee*, Editura Polirom, Iași, 1997
31. E. R. Curtius, *Literatura Europeană și Evul Mediu Latin*, Editura Univers, București, 1970
32. Plotin, *Opere*, I, Editura Humanitas, București, 2003
33. Plotin, *Enneade*, I-II, Editura IRI, București, 2003
34. Bréhier, Émile, *Filosofia lui Plotin*, Editura Amarcord, Timișoara, 2000
35. Hadot, Pierre, *Plotin sau simplitatea privirii*, Editura Polirom, Iași, 1998
36. Origen, *Despre principii*, EIBMBOR, București, 1984
37. Crouzel, Henri, *Origen*, Editura Deisis, Sibiu, 1999
38. Augustin, *Confesiuni*, Editura Nemira, București, 2006
39. Augustin, *De magistro*, Editura Humanitas, București, 1994
40. Augustin, *Despre liberul arbitru*, Editura Humanitas, București, 2004.
41. Augustin, *Despre natura binelui. Contra maniheilor*, Editura Anastasia, București, 2004.
42. Augustin, *De Dialectica*, Editura Humanitas, București, 1991
43. H.-I. Marrou, *Sfântul Augustin și sfârșitul culturii antice*, Editura Humanitas, București, 1997
44. Maxim Mărturisitorul, *Capete despre dragoste și Liber asceticus în Filocalia*, vol. II, Humanitas, București, 2005
45. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua: tâlcuiri ale unor locuri cu multe înțelesuri din sfinții Dionisie Areopagitul și Grigore Teologul*, EIBMBOR, București, 1983
46. Bonaventura, *Itinerarium mentis in Deum*, Editura Polirom, Iași, 2012
47. Georges Minois, *Istoria infernurilor*, Editura Humanitas, București, 1998
48. Blaise Pascal, *Cugetări*, Editura Științifică, București, 1992
49. Mircea Vulcănescu, *Posibilitățile filosofiei creștine*, Editura Anastasia, București, 1996
50. Nicolaus Cusanus, *De docta ignoranta*, Editura Polirom, Iași, 2008
51. Andrei Pleșu, *Despre îngeri*, Editura Humanitas, București, 2007
52. Giovanni Papini, *Viața lui Isus*, Editura „Ago- Temporis”, Chișinău, 1991.
53. Hegel, G. W. F., *Viața lui Isus*, Editura Paideia, București, 1994.
54. Heidegger, Martin, *Fenomenologie și teologie, în Repere pe drumul gândirii*, Editura Politică, București, 1988.
55. Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Scripta, București, 1993.
56. Doru Cosma, *Socrate, Bruno, Galilei în fața justiției*, Editura Sport-Turism, București, 1982
57. Xenofon *Amintiri despre Socrate*, Editura „Hyperion”, Chișinău, 1990.
58. Aram M. Frenkian, *De ce a fost condamnat la moarte Socrate*, București, 1942.
59. Boethius, *Consolarea filosofiei*, Editura Polirom, Iași, 2011
60. Tertulian, *Despre prescripția împotriva ereticilor*, în PSB. Apologeți de Limbă Latină. Vol. 3, EIBMBOR, București, 1981
61. Anselm din Canterbury, *Monologion despre esența divinității*, Biblioteca Apostrof, Cluj, 1998
62. Anselm din Canterbury, *Proslogion sau discurs despre existența lui Dumnezeu*, Biblioteca Apostrof, Cluj, 1996
63. Anselm de Canterbury. *Despre libertatea alegerii*, Editura Polirom, 2006

64. Anselm de Canterbury. *De ce s-a făcut Dumnezeu om?* Iași, Editura Polirom. 1997
65. Alexander Baumgarten, *Sfântul Anselm și conceptul ierarhiei*, Editura Polirom, Iași, 2003
66. Tătaru-Cazaban, Bogdan (coord.), *Pluralitatea metafizicii medievale. Istorie și structuri*, Editura Polirom, Iași, 2005
67. Vlăduțescu, Gheorghe, *Filosofia neotomistă în Franța*, Editura Științifică, București, 1973
68. Vlăduțescu, Gh., *Filosofia primelor secole creștine*, Editura Enciclopedică, București, 1995
69. Vlăduțescu, Gh., *Introducere în istoria filosofiei medievale*, Editura Enciclopedică Română, București, 1973
70. Vlăduțescu, Gh., *Înainte și după Anselm*, Editura Științifică, București, 1997
71. Peters, Francis E., *Termenii filosofiei grecești*, Editura Humanitas, București, 1993
72. Loredana Boșca, *Filosofie medievală*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2005
73. Claudiu Mesaros, *Filosofii cerului. O introducere critică în gândirea Evului Mediu*, Editura de Vest, Timișoara, 2005
74. Resurse electronice:
Depozit de texte și comentarii patristice (colecția PSB): <http://vreaumantuire.wordpress.com/scrierile-sfintilor-parinti/>

(PSB 01) Scierile parintilor apostolici

(PSB 02) Apologeti de limba greaca

(PSB 03) Apologeti de limba latina

(PSB 04) Clement Alexandrinul - Scieri (I)

(PSB 05) Clement Alexandrinul - Scieri (II)

(PSB 06) Origen - Din lucrarile exegetice la Vechiul Testament

(PSB 07) Origen - Exegeze la Noul Testament. Rugaciunea. Filocalia

(PSB 08) Origen - Despre principii. Exortatie la martiriu

(PSB 09) Origen - Contra lui Celsus

(PSB 10) Sfantul Grigorie Taumaturgul si Metodiul de Olimp - Scieri

(PSB 11) Actele Martirice

(PSB 12) Sfantul Vasile cel Mare - Despre Sfantul Duh. Corespondenta (epistole)

(PSB 13) Eusebiu de Cezareea - Istoria Bisericeasca

(PSB 14) Eusebiu de Cezareea - Scieri II

(PSB 15) Sfantul Atanasie Cel Mare - Scieri I

(PSB 16) Sfantul Atanasie Cel Mare - Scieri II

(PSB 17) Sfantul Vasile Cel Mare - Scieri I

(PSB 18) Sfantul Vasile Cel Mare - Scieri II

(PSB 21) Sfantul Ioan Gura de Aur - Scieri I

(PSB 22) Sfantul Ioan Gura de Aur - Scieri II

(PSB 23) Sfantul Ioan Gura de Aur - Scieri III

(PSB 29) Sfantul Grigorie de Nyssa - Scieri I

(PSB 30) Sfantul Grigorie de Nyssa - Scieri II

(PSB 34) Sfantul Macarie Egipteanul - Scieri

(PSB 40) Chiril al Alexandriei - Scieri II

(PSB 41) Chiril al Alexandriei - Scieri III

(PSB 53) Sfantul Ambrozie - Scrieri II
(PSB 57) Sfantul Ioan Casian - Scrieri alese
(PSB 64) Fericitul Augustin - Scrieri I
(PSB 72) Boethius si Salvianus - Scrieri
(PSB 75) Casiodor - Scrieri
(PSB 80) Sfantul Maxim Marturisorul - Ambigua
(PSB 81) Sf. Maxim Marturisorul - Scrieri II

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul de „Filosofie medievală” se înscrie în aria curriculară a cursurilor de istorie a filosofiei. Servește absolventului la a aprecia mai corect importanța epocii și continuitatea unui anume fel de discurs prezent de-a lungul meditației filosofice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Elaborarea unui referat	Susținere referat	50
10.5 Seminar	Prezența activă la seminarii. Absolvirea cursului este condiționată de participarea activă la minimum jumătate din seminarii	Susținere referat	50
10.6 Standard minim de performanță			
Prezentarea celor două referate.			

Data completării
septembrie 2022

Titular de curs
Prof. univ. dr. Anton Adămuț

Titular de seminar
Prof. univ. dr. Anton Adămuț

Director Departament
Prof. univ. dr. Petru Bejan